

Handlingsplan for universell utforming og tilrettelegging av læringsmiljø 2019- 2022

Vedtatt av rektor 23.04.2019

Innledning

Universitetene og høyskolene har ansvar for at alle studenter har et godt og inkluderende læringsmiljø av høy kvalitet. Dette er en viktig del av institusjonenes arbeid med utdanningskvalitet. Det innebærer at høyere utdanning skal gjøres tilgjengelig slik at alle studenter opplever at læringsmiljøet er inkluderende og ivaretar mangfoldet i studentmassen.

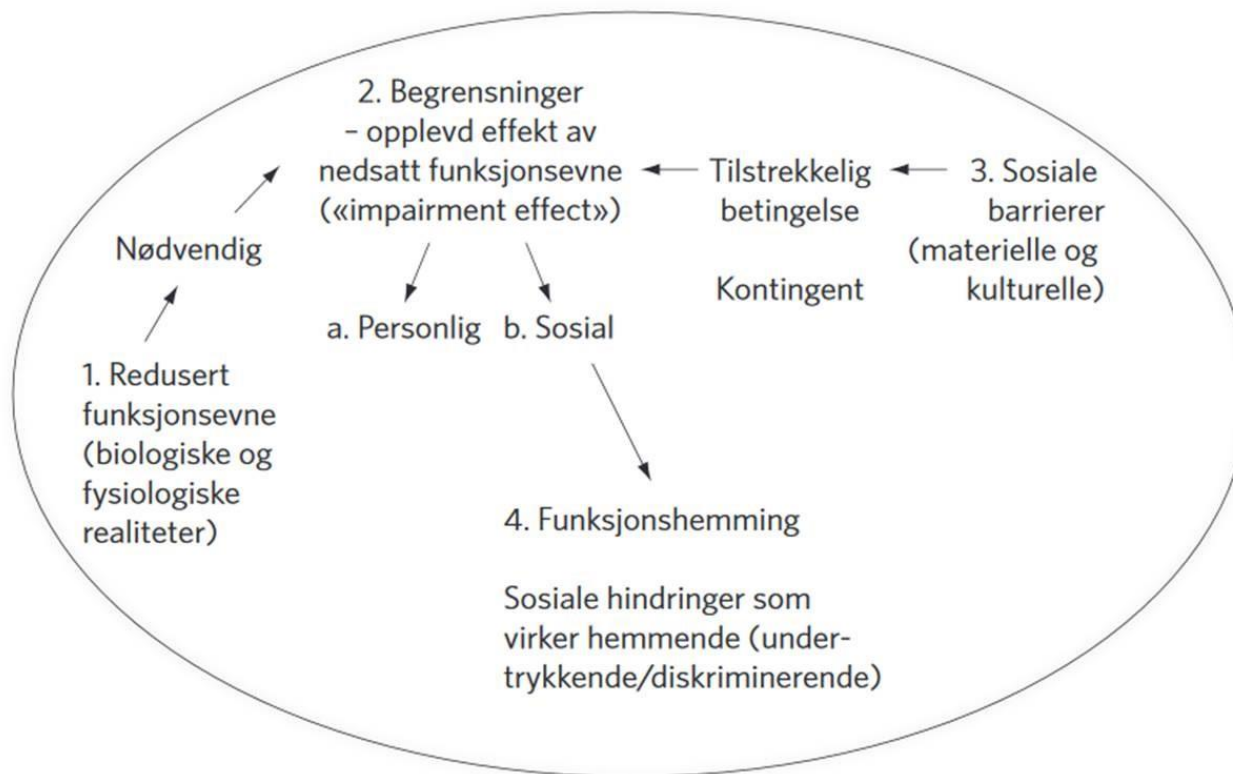
Hva er universell utforming?

«Universell utforming er å utforme produkter og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming»¹. Universell utforming i utdanningen er til nytte for hele studentmassen. I handlingsplanen refereres det i tillegg til universell utforming som en visjon, en strategi, et virkemiddel og en fagterm.

Hva er nedsatt funksjonsevne/funksjonshemming?

Nedsatt funksjonsevne handler om biologiske eller fysiologiske realiteter ved kroppen (Reindal 2007, s. 49). Disse nedsettelsene vil føre til utfordringer både på det personlige og det sosiale plan. Imidlertid vil personer med nedsatt funksjonsevne kunne oppleve å bli funksjonshemmet av sin nedsettelse hvis en møter materielle eller kulturelle barrierer. Dette kaller Reindal for den sosiale-relasjonelle forståelsen av funksjonshemming. Funksjonshemming er noe som kommer i tillegg til de effektene en funksjonsnedsettelse får. Dette kan illustreres slik som i figuren under, fra Reindal (2010, s. 125):

¹ Definisjonen brukes med noen variasjoner i FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD) og i norsk ikke-diskrimineringslovgiving.

Verdigrunnlag

NLA Høgskolen bygger sin virksomhet på et kristent menneskesyn som formidler at alle mennesker har samme menneskeverd.

Overordnet mål

Utdanningskvalitet skal romme ulike forutsetninger for læring, og studenter med nedsatt funksjonsevne skal tilbys et universelt utformet læringsmiljø av høy kvalitet, eller kvalitetssikrede tilbud om tilrettelegging. Flest mulig tiltak skal gjøres universelle og slik redusere individuelle tilretteleggingsbehov. Dette fokuset skal imidlertid ikke være til hinder for individuelle tilpasninger.

Visjon

NLA Høgskolen skal i tråd med gjeldende lovverk² arbeide aktivt og målrettet for å fremme universell utforming av studentenes læringsmiljø, inkludert tilbud og tjenester som retter seg mot studentene.

Høgskolen skal så langt det er mulig og rimelig fjerne barrierer og sikre egnet tilrettelegging for studenter med funksjonsnedsettelser

Ulike tiltak og planen i bruk

De ulike målene og delmålene i tabellen er sortert under pedagogisk-, psykososialt-, organisatorisk-, digitalt- og fysisk læringsmiljø. Det skisseres aktuelle tiltak i første kolonne, mens det i de neste kolonnene skisseres hvordan disse tiltakene kan gjennomføres som universell utforming og/eller som individuell tilrettelegging. Dersom de ulike tiltakene gjennomføres som universell utforming, vil behovet for individuell tilrettelegging for enkelte studenter bli redusert.

1. Pedagogisk læringsmiljø

- Form, innhold og rammer for den pedagogiske aktiviteten som påvirker studentenes læring

MÅL

NLA Høgskolen skal legge til rette for at alle studenter får godt utbytte av undervisning, læringsaktiviteter og vurderingsformer.

DELMÅL 1

Studieplaner og emnebeskrivelser skal utformes med tanke på at studentgruppen er mangfoldig og har ulike læringsstiler og preferanser.

² lov 1. april 2005 nr. 15 om universitet og høyskoler og lov 16. juni 2017 nr. 51 om likestilling og diskriminering

Tiltak	Tiltak som universell utforming	Tiltak som individuell tilrettelegging	Ansvarlig	Tidsplan
Ved alle revisjoner og oppretting av nye studietilbud skal studiet så langt det er mulig og rimelig, samt faglig forsvarlig utformes etter prinsippet om universell utforming	Utforme læringsutbyttebeskrivelser med tanke på mangfold; varierte <ul style="list-style-type: none"> - undervisningsformer - læringsaktiviteter - vurderingsformer for alle studenter	-	Programansvarlig LOKUT- sekretariatet emneansvarlig	Løpende
<u>Eksempel:</u>				
Variere vurderingsmetoder og gi studentene alternative måter å uttrykke sin kunnskap på (skriftlig, digitalt, fysisk). Merk: Kravet om at studentene skal beherske akademisk skriving, samt muntlig og skriftlig formidling i tråd med kvalifikasjonsrammeverket og studiets læringsutbyttebeskrivelser, må ivaretas. Det er f.eks. ikke mulig å velge bort alle former for muntlig prøving i et bachelorprogram.	For noen vurderingsformer: Gi studentene mulighet til å velge hvordan de vil besvare en oppgave. For presentasjon av prosjekter kan det være rom for ulike format. I stedet for å skrive en artikkel kan studentene for eksempel lage en plakat/plakater, lage et videoklipp, lage en PowerPoint- presentasjon eller holde en presentasjon.	Studentene søker om alternativ vurderingsform. Merk: Saklig forskjellsbehandling er tillatt, men tilretteleggingen må ikke føre til en reduksjon av de faglige krav som stilles ved det enkelte studium.		

DELMÅL 2

Vitenskapelig og administrativt ansatte ved NLA Høgskolen har god kunnskap om universell utforming av læring, undervisning og vurdering (UUL), og anvender denne kompetansen i praksis.

Tiltak	Tiltak som universell utforming	Tiltak som individuell tilrettelegging	Ansvarlig	Tidsplan
Systematisk kompetanseheving knyttet til universell utforming, med særlig fokus på varierte undervisnings- og vurderingsformer	Kurs i UUL for ansatte på hver campus	Kollegaveiledning og rådgivning ved behov	Kompetansegruppa i samarbeid med ledelsen	Høst 2019 Kontinuerlig
	Introduksjon til UUL som del av opplæring av nyansatte	Kollegaveiledning og rådgivning ved behov	Kompetansegruppa i samarbeid med ledelsen	Årlig Kontinuerlig
	4 korte e-poster med UUL-tema (tips og råd)		Kompetansegruppa i samarbeid med ledelsen	Årlig
	Kunnskap om bruk av inkluderende undervisningsformer for alle studenter <ul style="list-style-type: none"> - omvendt undervisning - blandet læring 	Kunnskap om ekstra veiledning og oppfølging for enkeltstudenter ved behov, og kunnskap om betydningen av dette	Kompetansegruppa i samarbeid med ledelsen	Årlig
<u>Eksempel:</u>				
Bruk av gode og tilgjengelige Powerpoint-presentasjoner i undervisning og annet formidlingsarbeid.	Fokus på <ul style="list-style-type: none"> - stilsett - gode kontraster - fonter uten seriffer - bruk av bilder/illustrasjoner - m.m. - betydning av variasjon i undervisning - bruk av mikrofon i undervisningssituasjoner 	Kan være <ul style="list-style-type: none"> - notatark/powerpointpresentasjon utlevert i forkant av undervisning til studenter ved behov - sammendrag av undervisning - 	Administrativt og vitenskapelig personale Kommunikasjonsavdeling IKT-avdeling	Kontinuerlig

2. Psykososialt læringsmiljø

- *Mellommenneskelige forhold, trivsel og samhandling*

MÅL

Det skal være godt og trygt å studere ved NLA Høgskolen for alle studenter.

DELMÅL 1

NLA Høgskolen skal arbeide systematisk med forebygging, håndtering og oppfølging av psykososiale risikofaktorer.

DELMÅL 2

NLA Høgskolen skal samarbeide aktivt med de lokale studentsamskipnadene ved alle campus

Tiltak	Tiltak som universell utforming	Tiltak som tilrettelegging	Ansvarlig	Tidsplan
Opplæring og kompetanseheving av ansatte og studenttillitsvalgte	Systematisk kurstilbud i regi av studentsamskipnad/NLA Høgskolen	Mulighet for samtale, veiledning og rådgivning på hver campus for studenter ved behov	Studiesjef	Årlig
Samtaletjeneste	Tilgjengelig samtaletjeneste for alle studenter	Mulighet for samtaletjeneste for studenter ved behov	Samtaletjenesten på hver campus Studiesjef	Kontinuerlig
Tematimer på hver campus med fokus på et psykososialt tema, gjerne i samarbeid med lokal studentsamskipnad	Mulighet for deltakelse i tematimer for alle studenter	Tolkes til engelsk for internasjonale studenter	Kompetansegruppa oppnevner tverrfaglig komité på hver campus	Hvert semester
Tilføring av ressurser til å planlegge og gjennomføre studiestart og fadderordning (økonomi og personell)	Fokus på tilgjengelighet til aktiviteter og informasjon gjennom studiestart	Individuell oppfølging for studenter med utfordringer	Økonomiske ressurser og bruk av ansatte avklares i budsjett og i	Årlig

			samarbeid med ledelsen Gjennomføring: Studiestartkomité på hver campus	
Utvikle gode retningslinjer for håndtering av mobbing og trakassering mellom studenter			Arbeidsgruppe LMU	Innen 2020

3. Organisatorisk læringsmiljø

System for tilbakemelding, medvirkning, informasjon og informasjonsspredning

MÅL

Studierelatert informasjon skal være tilgjengelig for alle studenter.

DELMÅL 1

NLA Høgskolen skal ha lett tilgjengelig og oppdatert informasjon, herunder informasjon om individuell tilrettelegging.

Aktuelle tiltak	Tiltak som universell utforming	Tiltak som individuell tilrettelegging	Ansvarlig	Tidsplan
Revidere tekst om tilrettelegging på nettsiden, inkludert engelsk tekst. Tekstene skal sikre at alle studenter, inkludert internasjonale studenter, har kjennskap til lovfestede	Egen emneknagg for tilrettelegging Tekst tilpasset mangfoldet i studentgruppa	Veiledningssamtaler med enkeltstudenter om rettigheter og muligheter	Kompetansegruppa i samarbeid med kommunikasjonsavdelingen og internasjonalt kontor	Mai 2019

rettigheter til tilrettelegging i studiesituasjonen og ved eksamen.	Engelsk tekst som tar høyde for kulturelle forskjeller			
<u>Eksempel:</u>				
<p>Informasjon i lange sammenhengende tekster er krevende å lese og ekstra krevende for studenter med lese- og konsentrasjonsvansker.</p> <p>Hvordan oversettes begrepet «tilrettelegging» for studenter med en annen kulturell bakgrunn der tilrettelegging ikke er en rettighet? (adaptation vs. special needs)</p>				

4. Digitalt læringsmiljø

- *Grenseoppgangen mellom læringsprosesser, pedagogikk og teknologi*

MÅL

NLA Høgskolens bruk av digital teknologi og digitale løsninger skal være universelt utformet.

DELMÅL 1

NLA Høgskolen skal følge nasjonale standarder for universell utforming av IKT-løsninger.

Aktuelle tiltak	Tiltak som universell utforming	Tiltak som individuell tilrettelegging	Ansvarlig	Tidsplan

Alle skriftlige eksamener tilbys som digitale eksamener		Studenter kan søke om å levere håndskrevne besvarelser	Studiesjef	Avklares med ledelse (studiesjef og IT-leder)
Nla.no, Canvas og Inspira skal være universelt utformet og med mest mulig lik organisering av innholdet			Studiesjef	Løpende
<u>Eksempel:</u> Fastsette maler for organisering av faglig innhold i Canvas slik at det er enklere for studenter å orientere seg.				

5. Fysisk læringsmiljø

➤ Bygninger og omgivelser

MÅL

NLA Høgskolen skal arbeide systematisk med å gjøre høgskolens bygningsmasse og utearealer universelt utformede.

DELMÅL 1

Ved byggeprosjekt og ombygging/-innredning skal planene gjøre rede for hvordan prinsippet om universell utforming er ivaretatt og eventuelle utfordringer med dette.

Tiltak	Universell utforming	Evt. tilrettelegging	Ansvarlig	Tidsplan
Befaring av det fysiske læringsmiljøet på hver campus med fokus på universell utforming og tilgjengelighet			Eiendomsleder Studiesjef LMU	Årlig

LMU og kompetansegruppa involveres i en tidlig fase ved byggeprosjekt og ombygginger/ominnredninger			Eiendomsleder Øk-adm.sjef Studiesjef	Vår 2019
---	--	--	--	----------

Ressurser

Universell (u.å.) Veileder til universell utforming. Hentet 15. nov. 2018 fra <http://vuu.no/>

Universell. Veileder for kvalitetssikring av tilbud og tjenester (kommer våren 2019)

Litteratur

Reindal, S. M. (2007). Funksjonshemming, kroppen og subjektet: noen grunnlagsproblemer innenfor spesialpedagogikk. Bergen: Fagbokforlaget.

Reindal, S. M. (2010). Dilemmaer om ulikhet: Forskjellighet sett i lys av kapabilitetstilnærmingen som grunnlag for spesialpedagogisk virksomhet I S. M.

Reindal & R. S. Hausstätter (red.), Spesialpedagogikk og etikk: kollektivt ansvar og individuelle rettigheter (s. 116–130). Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Lover og forskrifter

Universitets- og høyskoleloven. Lov om universitet og høyskoler (LOV-2005-04-01-15). Hentet fra <https://lovdata.no/lov/2005-04-01-15>

Likestillings- og diskrimineringsloven. Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (LOV-2017-06-16-51). Hentet fra <https://lovdata.no/lov/2017-06-16-51>

Forskrift om universell utforming av IKT-løsninger. Forskrift om universell utforming av informasjons- og kommunikasjonsteknologiske (IKT)-løsninger (FOR-2013-06-21-732). Hentet fra <https://lovdata.no/forskrift/2013-06-21-732>

Kontaktpersoner på NLA Høgskolen

Sissel Gerritsen
Vibecke Wales
Birgitte Bø Vatnar
Olga Kvitstein